



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Angelis Actibvs humanis, & Legibus

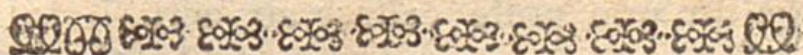
Vindalium, 1646

Cap. VI. Quid cognoscant Angeli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38834

DE ANGELIS. CAP. V. 37

minus perfectā quā inferiores, quod est absurdum. Respondet S. Doctor. 1. p. 9. q. 7. art. 3. ad 2. cognoscere aliquid in vniuersali dici dupliciter. 1. ex parte rei cognita, vt si cognoscatur solum vniuersalis gradus rei, & sic cognoscere aliquid in vniuersali est imperfectius. 2. ex parte medij cognoscendi, & sic est perfectius cognoscere aliquid in vniuersali perfectior enim est intellectus, qui per vnum vniuersale medium potest singula propria cognoscere quā qui non potest.



CAPVT VI.

Quid cognoscant Angeli.

CONCLUSIO I.

Angelus se cognoscit, idque per suā substantiam.) De primo non est difficultas secundum probatur, quia cū substantia angeli sit intimè vnita ipsius intellectui, eaque sit per se spiritualis, & intelligibilis, nulla ratio est, cur non possit angelus se per suam substantiam, absque specie media intelligere.

Quo loco duo breuiter obseruanda sunt 1. iam dicta intelligenda esse de

facto, nam si agatur de possibili, certum esse videtur Angelum se posse cognoscere per aliquam sui speciem; cum non repugnet talem aliquam speciem à Deo produci, & Angelo communicari. Confirmatur, quia quilibet Angelus habet species infusas aliorum Angelorum, per quas eos cognoscit: sicut ergo Angelus Gabriël habet speciē Michaëlis, ita nō repugnat quòd ipsemet Michaël suā ipsius speciem accipiat, & per eā se intelligat.

Observandum 2. etsi probabile sit Angelum non posse cessare ab actuali sui ipsius cognitione, non tamen id posse efficaciter probari; nam quod aliqui dicunt, omnia viventia habere propriam aliquam operationem, à qua nunquam cessant, non est magni momenti, quia hinc ut summum colligitur, Angelum nō posse abstinere ab omni operatione vitali, adeoque debere aut se, aut aliquid aliud necessariò cognoscere: quòd autem debeat Angelus necessario hanc determinatam operationem vitæ exercere, neque ab ea unquam cessare possit, hoc fanè deduci inde minimè potest; sicut neque ex eo quòd Angelus sit obiectum maxime sibi proportionatum. & semper præsens; idem enim dici posset. de aliis omnibus rebus quas potest Angelus intelli-

gere, quia cum habeat earum omnium species presentes, valdeque proportionatas, deberet esse continuo idque necessario in actu 2. intellectiois, respectu rerum omnium quas intelligere potest.

CONCLUSIO II. Vnus Angelus alium cognoscit & superior comprehendit inferiorem, non vice versa.) Prima pars non habet difficultatem, tum quia Scriptura inducit Angelos inter se colloquentes pugnantes, sibi que inuicem resistentes: tum quia Angeli constitunt unam quandam rempublicam ex variis gradibus & ordinibus constantem; tum denique quia cum Angeli sint spirituales, & intellectu præditi, habent quicquid requiritur ut unus alium cognoscere, & ab alio cognosci possit.

Secunda pars ostenditur, quia quilibet Angelus potest seipsum comprehendere, cum habeat vim intelligendi suæ naturæ proportionatam: ergo cum Angelus illo superior, ut naturâ; ita & vim intelligendi nobiliorem habeat, à fortiori ab eo comprehendere poterit. Quod intellige de comprehensione essentia, & proprietatum naturaliter ab ea manantium; nam quod spectat ad cogitationem cordis, quid de irrisentiendum sit, inferius dicetur. Quod verò attinet ad ea quæ per potentiam obe-

dientialem siue actiuam, siue passiuam ab Angelo, aut in Angelo super naturaliter fieri possunt, certum est ea à nullo Angelo quantumuis perfecto naturaliter comprehendi posse, propter improportionem quæ est inter intellectum cuiuscunque Angeli, & tale obiectum.

Tertia pars suadetur quia est eadem improportio inter vim intellectiuam inferioris Angeli, & essentiam Angeli superioris, quæ est inter eorum naturas: quia scilicet quælibet habet vim intelligendi proportionatam suæ naturæ: sicut ergo natura Angeli inferioris non adæquat naturam superioris, ita neque illius vis intellectiua eam adæquare potest, ac proinde fieri nequit quòd Angelus inferior superiorem comprehendat.

CONCLUSIO III. Angelus per sua naturalia Deum cognoscit.) Ita S. Thom. 1. p. qu. 56. art. 3. quod probat, quia Angeli sunt potentiores in cognoscendo, quàm homines; sed homines per sua naturalia Deum cognoscere possunt, iuxta illud Rom. 1. quod notum est Dei, manifestum est in illis, ergo multò magis Angeli.

Vt autem explicet modum quo Angeli Deum cognoscunt, Notat aliquid tripliciter cognosci posse 1. per suam essen-

DE ANGELIS. CAP. VI. 37

tiam, sicut si lux videatur in oculo 2. per ipsius speciem ab eo acceptam, ut cum videtur lapis. 3. per eiusdem similitudinem ab alio in quo resultat, acceptam, ut cum homo videtur, in speculo. Ait ergo primæ cognitioni assimilari cognitionem, quia Deus per essentiam videtur scilicet à Beatis, tertiæ verò eam, quam in hoc statu habemus de Deo per creaturas, in quibus relucet, & secundæ cognitionem quam Angelus naturaliter de Deo habet; videns enim suam essentiam, quæ est quædam Dei imago sibi impressa, per illam in cognitionem Dei assurgit.

Dices 1. cognitio naturalis Angeli non est discursiva, at cognitio Dei ex creaturis est discursiva. Respondeo minorem in Angelo esse falsam, quia eodem actu quo Angelus seipsum cognoscit, videt se non esse, à se, seu à supremo aliquo ente pendere.

Dices 2. si Angelus per suam substantiam Deum cognosceret, de eo non haberet nisi valde confusam cognitionem. Respondeo. Angelum per suam substantiam, imò per cognitionem cuiuscunque creaturæ clarè Deum cognoscere, quoad an est, etsi non quoad, quid est.

CONCLUSIO IV. Cognitio rerum materialium, & singularium est in

Angelis) Ut hoc clariùs percipias nota, circa eiusmodi cognitionem aliquid esse certum, & aliud de quo controuertitur. Certum est. 1. Angelum res materiales & singulares cognoscere. 2. talem cognitionem esse claram & distinctam, imò & comprehensiuam, quia cum Angelus seipsum, Angelosque inferiores possit cõprehendere nulla ratio est. cur nõ possit etiã cõprehendere res materiales quoad earũ essentias, & virtutes ipsã naturaliter inditas. 3. certum est cognitionẽ rerum materialium naturaliter Angelis competere; cum enim homines eas naturaliter cognoscant, verisimiliter dici non potest, vim intellectiuam naturalem Angelorum ad eas non posse pertingere; præsertim cum ex Scriptura non tantum constet, bonos Angelos cognoscere materialia, sed etiam malos, quibus probabiliter dici nõ potest cõferri lumẽ aliquod supernaturale, ad percipiẽda eiusmodi objecta. 4. Angelos nõ cognoscere res materiales, & singulares per solã earũ præsentia sine specie, aut per earũ species ab ipsis objectis acceptas, sed per species à deo infusas.

Verum cum duobus modis intelligi possit, rerum species fuisse Angelis à Deo concessas, nempe aut totas simul in instanti creationis, aut successiuẽ prout ob-

iecta successu temporis existunt, fiuntque apta ut intuitiue cognoscantur. Dubium est utro ex his modis concessæ fuerint Angelis species rerum materialium. Missis autem controuersis, tenenda est sententia affirmans, species omnes fuisse simul Angelis in instanti creationis à Deo infusas. Quod vel inde probatur, quia non apparetatio, cur Angeli successiue debeant accipere species rerum materialium, nisi eiusmodi rerum existentia expectanda sit: at quod illarum existentia expectanda non sit, patet, quia non sumunt ab illis species, sed à Deo, quare multo congruentius est quod eas simul, idque in instanti creationis, accipiãt.

Nota species Angeli concreatas esse ex se veluti indifferentes ad representandam rem, vel abstractiue, vel intuitiue, easque à rei præsentia obiectiue determinari, ut rem intuitiue, seu tanquam existentem, & actu præsentem referant: adeò ut licet obiectum existens, non immittat nouas species, aut aliter non concurrat effectiue ad intellectiōnem, sit tamen conditio sine qua ipsius species non habet vim ducendi intellectum in cognitionem illius intuitiuam.

CONCLUSIO V. Potest An-

gelus naturaliter certò cognoscere effectus ex solis causis naturalibus contingenter futuros, non autem eos qui ex libero arbitrio contingenter futuri sunt.) Prima pars probatur, quia eiusmodi effectus, sunt determinati in suis causis, ergo possint certò cognosci ab Angelo, non minus quàm ij qui ex necessitate à causis naturalibus oriuntur. Neque refert quòd effectus illi contingentes possunt impediri ab aliis causis naturalibus, nouit enim Angelus eos per eiusmodi causas, quarum vim pefectè cognitam habet, nequaquam impediendos.

Secunda pars est certa ex fide, vt omnes communiter colligunt ex verbis illis Isaiaë 42. Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus quia Dij estis. Ratione autem ostenditur, quia operationes ex libertate futuræ non possunt cognosci ab Angelo in suis causis, cum hæ sint indifferetes ad vtrumlibet, neque in seipsis, quia rem quæ nondum existit, intellectu attingere, eamque vt aliquando in seipsa erit cognoscere, hoc proprium est intellectus infiniti, & æterni qui suo obtutu potest anteuertere omnes temporum differentias.

Dices, Angelus habet species concreatas futurorum cõtingentium, quare ergo

DE ANGELIS. CAP. VI. 41

non poterit ea cognoscere? Respon-
deo, quia non representantur Angelo ut
hic, & nunc pro tali tempore futura, sed
tantum simpliciter, & abstractè ut sunt
possibilia.

CONCLUSIO VI. Angeli non
cognoscunt de facto cogitationes cor-
dium, nisi dependenter à voluntate alte-
rius.) Probat, quia talis cognitio soli
Deo tribui solet, ut cum dicitur 2. Pa-
ralipomenon 6. Tu enim solus nosti
corda filiorum hominum, & Ieremiæ 17.
Pravum est cor hominis & inscrutabile,
quis cognoscet illud? Ego Dominus scru-
tans cor, & probans renes. Dubium est au-
tem 1. utrum Angeli possint naturaliter
cognoscere cogitationes cordium 2. si
possunt, unde oritur quod eas de facto
non cognoscant.

Respondeo 1. cognoscere secreta cor-
dium per se loquendo, non superare fa-
cultatem naturalè Angelorum, ut patet,
tum quia Angelus naturæ vi cognoscit
nostrum intellectum, & species in eo re-
ceptas, nostramque voluntatem, quidni
ergo poterit naturaliter cognoscere actum
ab eis elicatum, si sit naturalis ordinis ve
supponimus? tum quia Angelus maiori
intelligendi vi præditus est, quàm ho-
mo: at homo suos actus internos intel-

lectus. & voluntatis intelligit. Quare ergo eisdem actus non poterit Angelus virtute naturali intelligere? Tum denique quia Angelus cognoscit meas cogitationes, quando consentio; at meus consensus non auget facultatem naturalem intellectus Angelici, neque alio modo efficit ut sit magis proportionatus ad intelligendas meas cognitiones quam antea.

Respondeo 2. idè Angelum non posse cognoscere humanorum cordium cogitationes, quia licet habeat species earum, neque superet illius facultatem eas cognoscere. Deus tamen ob suauem suæ prouidentia, in creaturæ rationalis gubernatione dispositionem, non vult cum illo concurrere ad earum cognitionem, nisi quando homo consentit, ut ipsi innotescant. Non enim apparet, ex quo alio capite oriri possit prædicta impossibilitas.

CONCLUSIO VII. Angeli naturæ viribus cognoscunt mysteria, quæ sunt tantum supernaturalia quoad substantiam: probabile tamen est Angelis communicatam fuisse in via, cognitionem aliquam mysterij Incarnationis.) Prima pars probatur, quia oculus cæco restitutus, est ens naturale quoad substantiam,

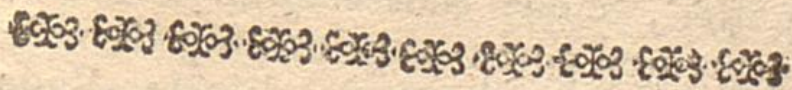
DE ANGELIS. CAP. VI. 43

ergo vt sic potest naturaliter ab Angelo cognosci, non minùs quàm si per generationem productus esset. Imò non tantum, cognoscit Angelus visum miraculosè restitutum, quoad id quod naturale habet, sed etiam aliquo modo, & confusè quoad id quod habet supernaturale; quia intelligit eum miraculosè, & non per vires naturæ restitutum esse, cum à potentia ad habitum naturaliter non detur regressus.

Secūda pars ostenditur, quia res in substantia supernaturales, quales sunt gratia sanctificans, virtutes Theologicae, &c. quoad propriam entitatem sunt supra ordinem rerum naturalium, adeoque vt sic excedunt vires naturales intellectus Angelici, eique sunt improporionatae; quare non potest angelus propriis viribus eiusmodi obiecta intelligere. Vnde collige non omnes species entium ab Angelo naturaliter cognosci posse, ac proinde totum ens creatum non esse obiectum cognitionis Angelicæ. Neque dicas supernaturale distingui à naturali, per comparisonem duntaxat ad agens: hoc enim falsum est, quia etsi supernaturale habeat causam supernaturalem, differt tamen per se à naturali, vt patebit ex lib. 4. ac proinde etiam vt sic excedit facultatem naturalem intellectus Angelici.

44 TRACTATUS

Tertia pars est S. Thomæ infra qu. 4. art. 1. ad 4. potestque ex eo probabiliter suaderi, quia ex communi sententia, boni Angeli per fidem supernaturalem sunt adepti beatitudinem, sicut & nos illam assequimur: talis autem fides verissimiliter versabatur nõ modo circa mysterium Trinitatis, sed etiam circa mysterium futuræ Incarnationis: quia cum Christus esset futurus caput Angelorum, eorumque Iudex, æquum erat ut ipsi ex tunc eum cognoscerent, & in eum crederent; præsertim si vera eorum est sententia, qui non sine fundamento aliquo existimant, gratiam & gloriam fuisse Angelis collatam ex meritis Christi præuis.



CAPVT VII.

Quo modo cognoscant Angeli.

CONCLUSIO I.

Probabile est Angelum posse multa simul intelligere, siue simul sumatur pro eodem actu, siue pro eodem tēpore.) Primum patet, supposito quòd Angelus